

אבי יונה בואנו זה השם הרשמי, אבל קוראים לו במבי. השם מתוק משום שלבמבי יש בהחלט גוף של "לא במבי" ואפשר לחשוב על לווינתן או על פיל, ועל מה שמשותף לכל החיות הגדולות הללו - הרכות והכוח והתבונה, תכונות שלבמבי האישי יש, זו ליד זו, זו בתוך זו, ולכן השם הוא לא סתם, הוא דבר וניגודו והוא גם מצחיק וממלא את לבך באהבה. במבי התחיל להיות תאורן במקרה, אך לא במקרה הוא התאורן המעניין ביותר הפועל בבמה הישראלית. הוא תאורן של תיאטרון ושל אופרה ושל רוק ושל מחול. ומאז שהוא התחיל לעבוד, התאורה בארץ כבר לא נראית אותו דבר. במבי הביא לבמת התיאטרון תאורה מעולם הרוק ומאלף עולמות אחרים. מה שנראה היום כל כך מובן מאליו, קרני השמש העזות בגב הבמה, תאורה של ניאון לבן, כמויות הפנסים, תאורה לא סימטרית, מה שיכול להיראות כחסר שחר ולעיתים מפעים עד לעצירת הנשימה, זה במבי.

אם פעם האמנו שתאורה היא האלמנט שנותן אווירה, מאיר את מה שחשוב, מחפה על פגמים, מדגיש מקום, מעניק תשומת לב לפרט זה או אחר - עם במבי זה סיפור שונה. התאורה של במבי היא יצירה נוספת המתרחשת על הבמה, ביחד עם הריקוד או המוסיקה, והגירויים שבמבי נענה להם ויוצר את התאורה בעקבותיהם לא באים מהוראת הבמאי "עכשיו אנחנו צריכים תאורה של ערב, או משהו קודר" אלא מהליך רגשי שבמבי קורא מהבמה, משהו שיוצא מן האנשים הנעים, המדברים, השרים, משהו שאפילו לא ידענו שהוא שם, עד שבמבי גילף באור והראה לנו.

לפני כמה שנים, במבי יצר את התאורה לאופרה "סיפור יונה" שהכנתי עבור פסטיבל ישראל; זה היה פרויקט מיוחד, דל תקציב כמובן, ואת המוסיקה כתב אנדרה היידו. משה שטרנפלד ז"ל היה יועץ אמנותי, מיכל גמזו הכינה תפאורה ותלבושות ומשה אמר - קחי את במבי. במבי שמע את המוסיקה שהיא מין תפילה, ראה את התנועה, שיגע אותי, כי הוא בא לחזרה הכללית בלי תוכנית תאורה, אך חזר והביא פנסים מכל מיני מקומות לא מזוהים ובערב הבכורה המם את הקהל ואותי במחזות של אור, שהפכו את התפאורה הפשוטה מאוד ואת כל ההתרחשות למשהו אחר, מופלא, כמו מחזה ימי-ביניימי, עז מבע, מסעיר, מלא אזכורים מתולדות האמנות, מאל גרקו לברניני, בסולם המדויק של הדרמה הפנימית והחיצונית המתרחשת

בסיפורו של יונה, ועם אותה חריגה, אותה "תזוזה קטנה", כפי שבמבי מכנה אותה, של אותו פגם, שבלעדי המופלא יוצא חסר, או קיטשי, או צפוי מראש. לפני שבמבי האיר במוות מחול ותיאטרון, הוא עבד עם להקות רוק מפורסמות, והוא מספר איך מרק בריקמן, התאורן של הפינק פלויד במשך עשרים וארבע שנים, העיר לו שהתאורה שהוא (במבי) הכין למופע רוק "לא מכוונת". ובמבי ענה - עבדתי שלוש שעות כדי לכוון שישים וארבעה פנסים בצבע אחד, כדי שלא ייראו מכוונים. וזה יצא כמו צעקה.

"ה"בסדר" הוא לא מושלם, והתזוזה הקטנה היא זו שנותנת את החיתוך, את הצורה, את הרגש. במבי הוא התאורן הקבוע של אוהד נהרין ושל להקת בת-שבע. הוא עובד עם רינה ירושלמי (יידעתי שיהיה קשה איתה, היא פרפקציוניסטית, אבל ברגע שהחלטתי לעבוד איתה הייתי מוכן לכלי"), הוא עושה תאורה לקאמרי ולגשר ("בגשר אני מצייר, והם לא מתערבים") ולאופרה כאן ובחול, ושם היום בבתי האופרה יש תאורה הנקראת על שמו - "במבי בלסטרוס" (אלו הקופסאות המוארכות על קדמת הבמה).

לתאורה הגיע במקרה, כאשר ישב בקפה "פינת" בפינת דיזנגוף פרישמן, שהיה הקפה של פועלי הבמה וחסר להם טכנאי, או, סבל, כך במבי מספר. אחרי שלושה חודשים כבר האיר את המופע של מתי כספי בצוותא. אחר כך משה שטרנפלד, המעצב והתפאורן, איש התיאטרון בכל הוויתו, חבר ואמן שחסר לנו עד כאב, הביא אותו לתיאטרון. עבור "מקבת" של מיקי גורביץ חצב במבי ארבעים "גימבואים" בקירות התיאטרון. היום -

אומר במבי - אני מודה לו על זה - על שהביא אותי לתיאטרון. ואז נעמי פורטיס, המנהלת של להקת בת-שבע, איתה שירת בצבא, הפגישה אותו עם אוהד נהרין. "הוא ואני התפתלנו והוא ואני התאהבנו". הם מבינים זה את זה בלי לדבר. במבי הציע להתאמן על עבודה ישנה, והאיר את "שקיעת הטיטניק". "ואז מצאתי את החיבור". אחר כך כבר היה "קיר" עם מכת הרוק במוסיקה ובתאורה, ו"ארבוס" ו"מבול". "אוהד ואני מאוד דומים ומאוד לא דומים - אומר במבי - אבל אנחנו יכולים לראות ולשמוע אותו-דבר ולהבין. כמו באיזו ספירה (שש שניות) יורד האור. אני מרגיש מה שהוא מרגיש, משתתף איתו, מרגיש את הרקדנים". ואוהד מתחשב בדעתו בכוריאוגרפיה. הוא קיבל עומק במקום ועדת קישוט, ושניהם זכו

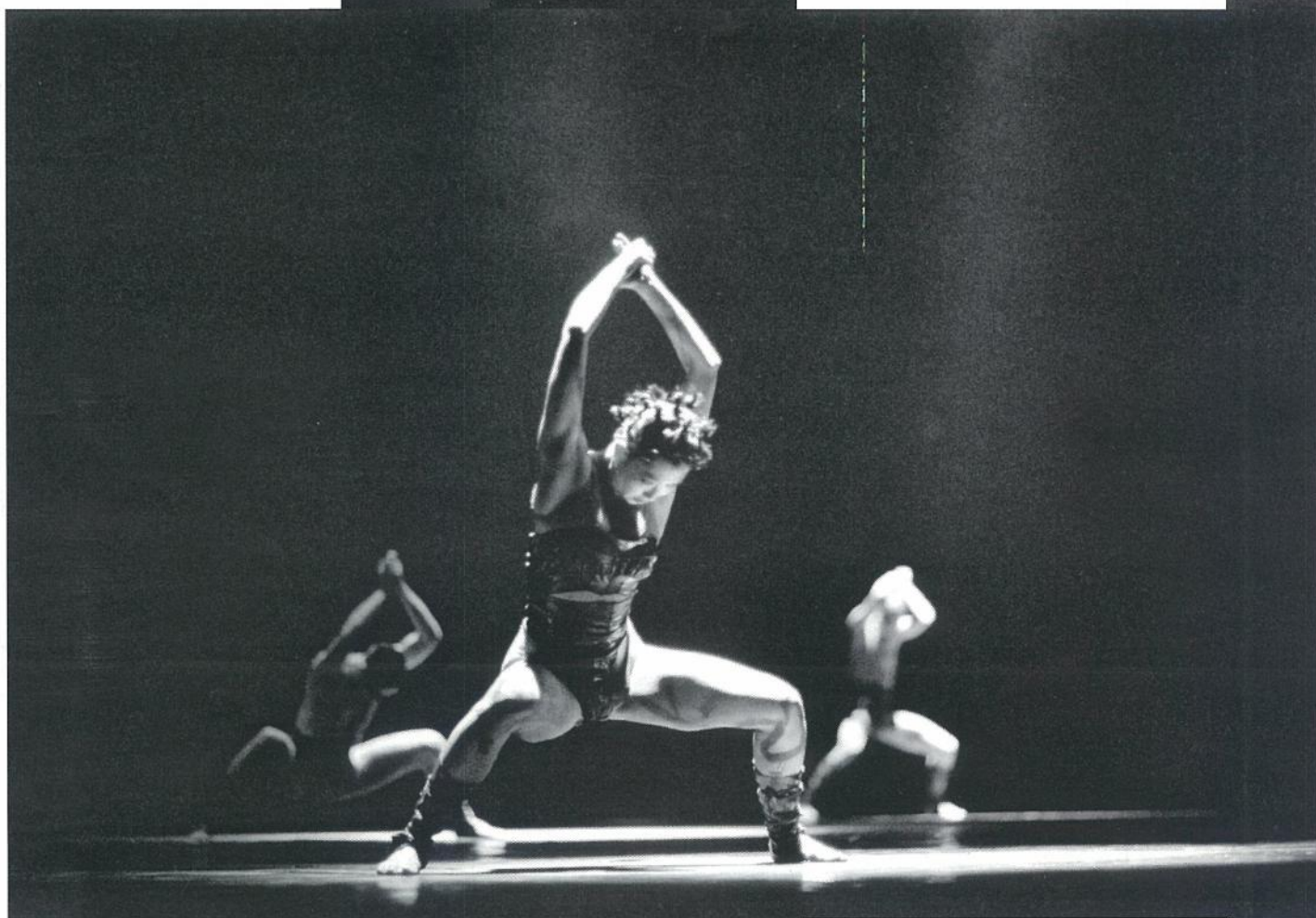
בחדר, בן משפחה.

"אני מרגיש דברים שלא תמיד קשורים לריקוד", אומר במבי, ואני נזכרת בתאורה של "ארבוס", עם המוסיקה של ארוו פארט. עבור במבי החיבור למוסיקה הוא מהותי, וכמו עם ויולדי "מבול" הרגש והמוסיקה של פארט הפעילו אותו.

"ארבוס" הוא מחול כמו של שבט מדברי העובר חוויה דתית - המוסיקה הדוחקת את הקצה, את הפתרון ההרמוני עוד ועוד עד לעצירת נשימה, המבנה הכמו כנסייתי שלה, הריקוד, שיש בו קפיצות והתנחשויות גבוהות ומרהיבות לצד הטקס המלא חמלה של השטיח הירוק, הנפרש בקדמת הבמה, נאסף ונפתח שוב ושוב לרגלי יוסי יונגמן; האיזכורים מה"פייתה" של הנשים הרוכנות מעל לגבר אותו יש לשאת, הוציאו מן היוצרים את המיטב. רקפת לוי הלבשה אז לראשונה את הגברים והנשים בשמלות רחבות, במעילים מופשלים עתירי בד, שנענה לתאורה של במבי בשלל צללים והבלחות אור פתאומיות. ובמבי האיר את המחול מן הצד באופן לא סטנדרטי וגם לא סימטרי: עשרות פנסים יצרו מקור של אור צידי שמקורו לא ידוע; בתחילה כמו תקרה או שמים של אור, ובהמשך כמו נביעה בלתי פוסקת של אור, שהגדיל את תחום הבמה ופרץ אותה למרחבים מדומיינים, כמו מדבר או חלל אחר חסר גבולות. האור עלה בספירה של תשע דקות, נזכר במבי. האור עולה ועולה ועולה. וזה נדיר, הוא אומר בסוף.

במבי מביא עולם שלם איתו. את הספרים שהוא קורא וקורא. את הילדות. את מות אחיו האהוב. "מאחר שהיה לו פעמיים מוות קליני, הוא סיפר לי איך יש בקצה אור חזק שהולך ומתחזק ומתחזק והכול מלא אור ופתאום בבת אחת, זה מפסיק, וכלום". ב"רוחות" של איבסן, כאשר הילד מת, האיר במבי מתוך החלון שישים קוורצים - שהם אור לבן ובוהק - ואי אפשר היה לברוח מזה. באנאפאזה, מיד לאחר הפתיחה, ורקדות שש נשים ריקוד שתמיד נותר מסתורי עבורי. הן מוארות רק בחלקן, איברי גופן מתגלים ונעלמים, התנועה ממשיכה באפולונית. אני זוכרת את סוניה דיורליאנס גיוסט, שעמדה בקצה הבמה הימני ואת העצירות הפיסוליות. "נכנסתי לגוף של הרקדניות" אומר במבי ומתאר את התאורה: ליד כל רקדנית ניצב פנס אותו מכניסים בחשיכה - מוט גבוה שעליו מנצנץ פנס מלמעלה "כמו מפקד אוגדה". והוא קורא לקטע הזה "מתרחצות באור". השם

הרוחצות באור

להקת בת-שבע, "אנאפאזה"
כוריאוגרפיה: אוהד נהרין,
צילום: דני דגון, תאורה: במבי
Batsheva Dance Company,
"Anaphase" Choreography:
Ohad Naharin,
light design: Bambi,
photo: Gadi Dagon

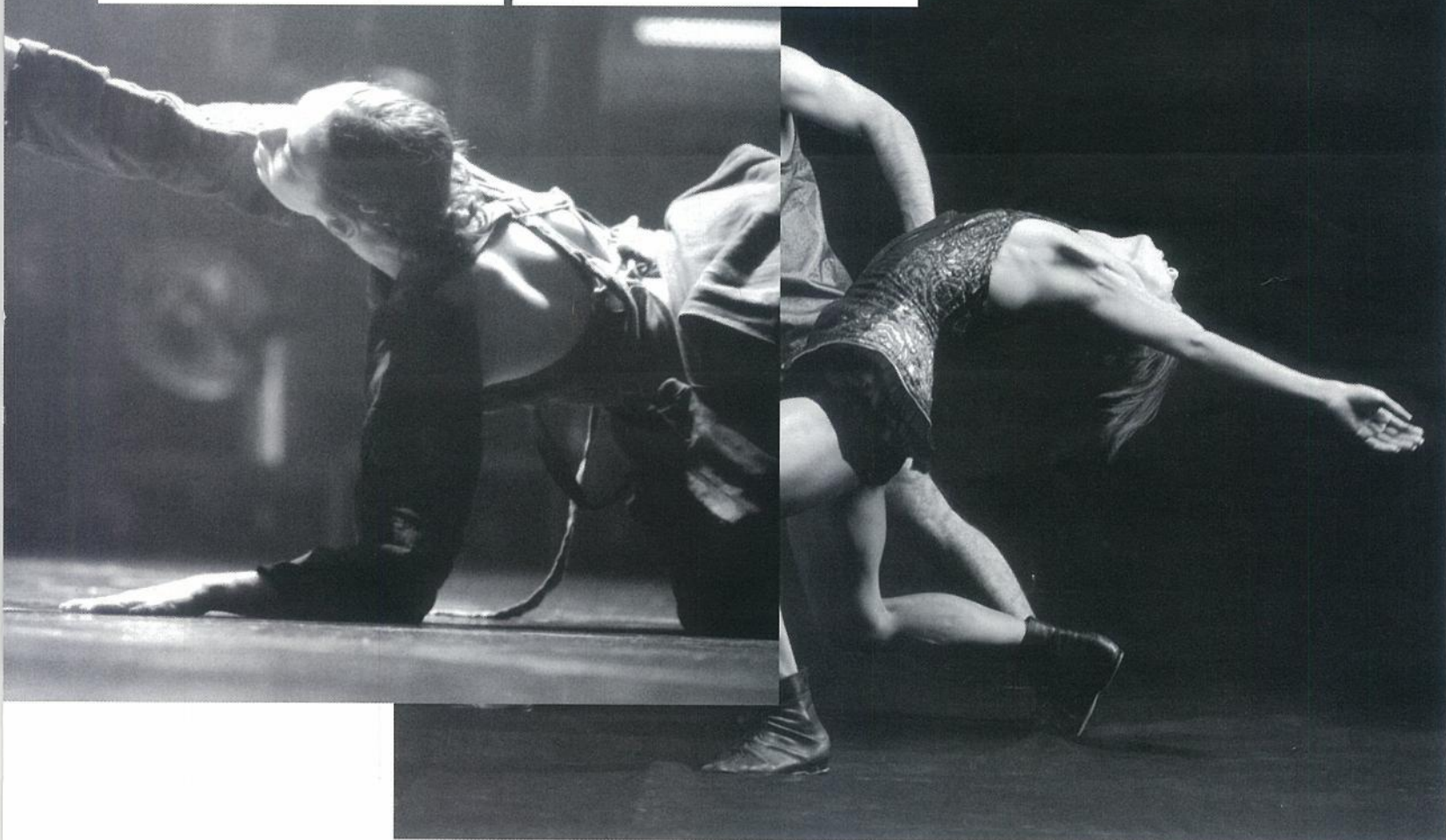
גבי אלדור

גבי אלדור השתתפה במרבית ההפקות של רות זיו-אייל, במאית התנועה של הצגות רבות, ובהן "הערב וקדים" ו"סמטת הכיסאות לבנים". מבקרת מחול של עיתון "העיר".

אותו יותר מן המיומנות של רקדני פורסיית, שרק בפעם השנייה שראה את עבודתו הבין את גדולתו. הם מכוונות ריקוד, הוא אומר, וכאשר אנחנו מתחילים לדבר על מכוונות ועל "סבוטאז' בייבי" במבי מגלה שבעצם הוא מקנא בשני המוסיקאים ההולנדים, שממציאים את מכוונות הרעש והטרטור והשריקות והצלצול, כמו שני ילדים ששכחו לגדול. ואז הוא קם ומביא את המחברת שעליה כתוב בכתב מעוטר - מכוונות אור, וזהו ספר של סקיצות למכוונות אור מופלאות, שבחלקן כבר היה להן שימוש; אורות קטנים על כל הבמה, הכבים כאשר דורכים עליהם -

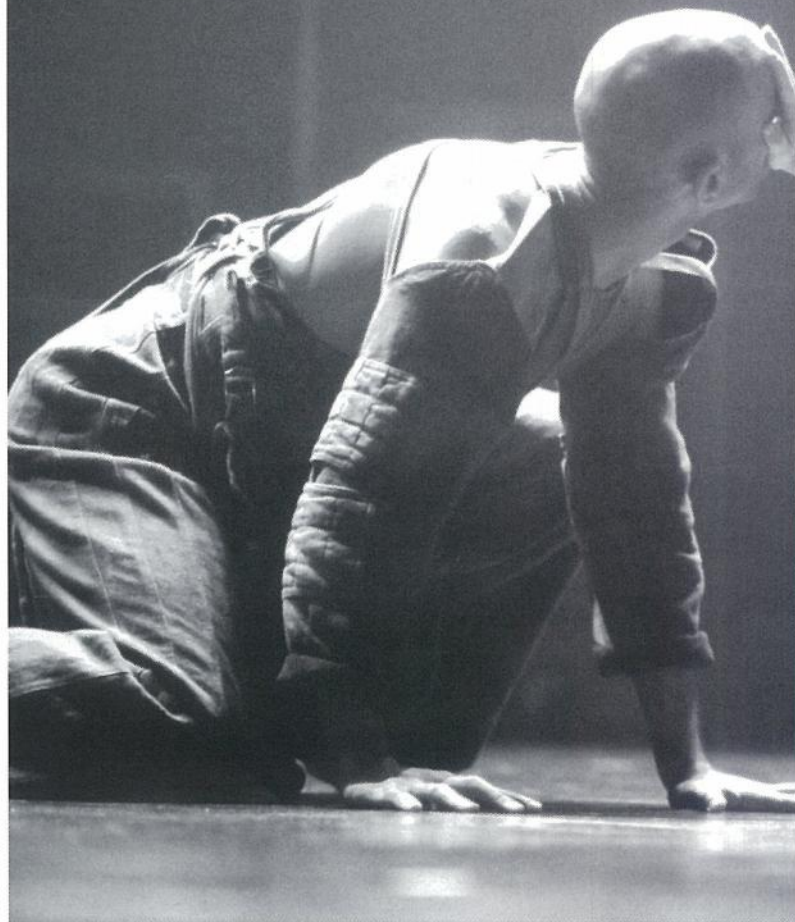
מעצים את זיכרון התנועה השקטה, המרוכזת, כאילו כל אחת מן הרקדניות לבד על הבמה, לבד עם עצמה, איבריה רוחצים באור כמו במים מענגים. לדבר עם במבי. לראות אותו עם בתו המתרפקת עליו, מונחת על כתף, ידו על ראשה הבהיר. צריך לעשות משהו בשביל הילדים, הוא אומר, ומתכוון לכל הילדים בעולם. וצריך לתת, רק לתת. הילדים הם היהודים של הציוויליזציה, הוא אומר וצריך לעשות למענם. ובינתיים הוא מכין למאיה תה, בדיוק כמו שהיא אוהבת. המסירות של רקדני להקת בת-שבע מרגשת

להקת בת-שבע, "מבול" כוריאוגרפיה: אוהד נהרין, צילום: דני דגון, תאורה: במבי Batsheva Dance Company, "Mabul" Choreography: Ohad Naharin, light design: Bambi, photo: Gadi Dagon

אנשים מכבים חיים של אחרים. מנגיטים של אור על קרסולי הרקדנים כמו פעמונים, מכונה הזרעת קוביות של אור, מאוררר מסתובב עם יהלומים, מנופי תאורה ומאזני תאורה, ששלמה ארצי כבר השתמש בהם, בומים של תאורה כמו בומים של סאונד בקולנוע, ורק עכשיו הכין שני דולפינים מוארים לתערוכה של העירייה, שדלקו רק שני לילות. גתה, במילותיו האחרונות, מלמל - אור, יותר אור, ולא נדע אם ראה את האור הנצחי או את החשיכה המצפה בסופו. במבי מזכיר לנו שתאורה נוגעת יותר מאשר ביצירה אותה היא מאירה, היא הפלא של "ויהי אור" כל ערב ■■■ מחדש.

להקת בת-שבע, "סבטאז' בייבי" כוריאוגרפיה: אוהד נהרין, צילום: דגי דגון, תאורה: במבי
Batsheva Dance Company, "Sabotage Baby"
Choreography: Ohad Naharin, light design: Bambi,
photo: Gadi Dagon

להקת בת-שבע, "אנאפאזה"
כוריאוגרפיה: אוהד נהרין,
צילום: דגי דגון, תאורה: במבי
Batsheva Dance Company,
"Anaphase" Choreography:
Ohad Naharin,
light design: Bambi,
photo: Gadi Dagon